

2164 K. Sur. 6729

6729

Illustre iuris exercitium,

DE MODIS ACQVIR. RER.

*dom. iuxta seriem §§. Inst. iur. con-
cinnatis.*

2 V O

INSIGNIORES DE VENAT. AVCVP.
piscat. de impensis, de fructibus à b. f. poss. perceptis, de bello de
thesaurorum, aliarumque rerum, inuentione
ventilantur quaestiones.

HABITVM

IN ILLVSTRISSIMORVM DVCVM

*Charitinarum noui, quod est Tubingæ, Colle-
gij auditorio.*

PRÆSIDENTE

CLARISSIMO

ET CONSVLTISSIMO VI-

RO DOMINO GEORGIO LOSCIO

V. I. D. Professore & antecessore d. Colle-
gij fidelissimo.

RESPONDENTE

GEORGIO FRIDERICO

Truchses, Equit. Misnico.

Ad diem 23. Octob. hora 7. antemerid. Anno 1602.



TUBINGÆ,

Apud Georgium Gruppenbachium.


ANNO 1602.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15



ILLVSTRISSIMO AC POTENTISSIMO PRIN. CIPI, DOMINO, DOMINO MAVRITIO,

Hassia Landtgrauiο, Comiti in Cattelnbogen, Dietz, Zi-
genhain & Nidda, &c. Domino suo
clementissimo.

VOD GRAVITER, ILLVSTRISSIME AC
Celsissime Princeps, Domine Clementissime, Imperator Iusti-
nianus de conseruanda Rep. in Prasat. Nouell. 163. scriptum post se
reliquit his verbis: Prestantissima inter homines bona sunt;
Iustitia & benignitas, quarum altera æquabiliter suum
cuique tribuit, neque appetit aliena: altera ad misericordiam decurrit,
& debitorum incommoditate egentes liberat. Hæc ornare firmareque
Imperium, hæc conseruare Remp. hæc pulchrè humanam nouerunt
gubernare vitam, &c. Id Hassi C. T. clientes experiantur esse dictum verissimè,
Nam quando ea demum, teste quoque Solone & Socrate, beata censetur esse Respub.
in qua aut docti regunt, aut qui regunt, omne studium in doctrina & sapientia collo-
cant, quique vt viles suis sese præbeant subditis, eo solo afficiuntur benignitatis studio,
quo ex virtute et gloria, vt Imp. vt ar verbis, remunerationem habeāt, Cattorum opor-
tet esse præ sateris Remp. beatissimam, Principem adeptam diuinis istis animi dotibus
singulariter omnibus condecoratum. Quanta enim sit in C. S. in omni literarum, lin-
guarumq; genere præstantia, quanta omnium bonarū artium, legumq; Romanarum,
quib; cuiq; suū tribuitur, peritia, iam dudum etiam me tacente, in tota Rom. Imp. per-
crebuit fama: Cattorum Principem Mauritium eruditione Principem
non habere secundum, quod vno ore viri docti fatentur omnes, quasi tum natu-
ratum Philosophia, adeoq; tota penè Musarum cohors, CLIO historiarum cognitio-
nem: virtutes heroicas MELPOMENE: THALIA Legū: ERATO & VRA-
NIA Musices, Mathematicarum & cælestium siderum notitiam, CALLIOPE hu-
manitatis ac literarum studium & amorem propè insatiabilem in hunc potissimum
Principem MAVRITIVM sua contulisse videantur dona. Loquatur modò augu-
stum istud Ducum Charitinarum, noui, quod est Tubing. Collegij auditorium, quod pu-
blica quadam in disputatione, An. 1602. die 10. Iul. habita; C. S. non sine admiratio-
ne, Prasentib; Illustriissimis, Illustrib; Generosis, Nobilissimis, alijsq; viris clarissimis ac
consultissimis, suis ingeniosissimè inuentis argumentis accuratissimè differentem, ver-
bisq; tam ligatis, quam solutis longo tempore memoriter, instar Rhetoris disertissimi
orantem, perorantem, attentis, attonitis audiuit aurib; O beatā tali literatissimo Prin-

cipe Rempub. Accedit ad singulare C. S. ingenij acumen, elegantemq; doctrinam, incredibilis animi mansuetudo, eaq; ipsa, quam Imp. Iustin. in d. N. conseruatricem ait Reip. nunquam satis laudata, in subditos suos benignitas. Has virtutes in C. S. summas ostenderem, nisi iam antè plurib. doctissimorum virorum monumentis ita vbiq; innotuissent, vt admiratione magis, quàm fide & testimonio indigere videantur. Loquatur Hastia, quantam C. S. de subditorum incolumitate suslineat curam, vt alacriter ipsis & benignitas impertiatur & securitas, molestijs ab incursum Hispanici exercitus non ita pridem vrgentib. mira dexteritate, prudentia, & consilio vix dum sopitis. Quàm minime quoq; C. S. licet in altissimo dignitatis gradu sit collocata, ab hominum praesertim literatorum abhorreat consuetudine, huius praeclara Tubingæ praeibit documenta, quanta animi mansuetudine omnes penè & singulos Illustris noui Collegij Illustrissimos, Illustres, Generosos, Nobilissimos, ceterosq; compellat incolas. O beatos tali benigno ac mansueto Principe clientes? Hæ sunt istæ, quas Imp. Iustinian. in memorata modo Nouell. tantoperè commendat in pio Principe virtutes, quæ & Deo placeant, & Principis munitum ac quietum constituent Imperium: Hæ sunt, non istud, non istud Machiauellistarum, oderint quem metuunt, elogium, quæ subditorum amorem, et plebibus conciliant obsequium Principi, animi dona? Hoc animo meo voluens Celsissime Princeps, quàm clementes C. T. præter alios & mecum, non semel, sed iterum contulerit sermones: in mentem insuper reuocans, quâ Illustrissima Cattorum domus meos maiores & cognatos iam olim partim, partim etiamnum suas humiliter C. T. nauantes operas fouerit et adhuc clementia, curas non semel hætenus in eam rem meas impendi, quo modo summam istam C. T. erga me, meosq; clementissimè declaratam animi mansuetudinem memori mente non modò prosequerer, verum etiam quib. possem modis deprecicarem. Qua de causa cum vix vlla ratione erga C. T. animi mei obseruantiam testari possem, ab officio meo, hoc praesertim atatis flore, non alienum fore duxi, si materiam iuris Rom. qualis hæc, de acq. rer. dom. visa est, selectiorem, in certis redactam conclusiones, iuxta seriem SS. Inst. iur. ipsius potius textus, quàm à textu alienis Interpretum verbis vsurus, Illustris noui Collegij publica censura submitterem discutiendam, easq; Illustrissimo C. T. nomini in submissi ac animi grati significationem inscriberem. Quocirca Illustrissime Princeps, literatorum hoc seculo Meccenas clementissime, C. T. has studiorum meorum primitias, ea, qua par est, reuerentia, offero, dico, ac confesco, humilimè rogans, me in numero Clientum suorum esse patiaturs. Dat. in Illust. Tub. nouo Collegio, die vlt. Septemb. An. 1602.

C. T.

Reuerenter colens

Georgius Fridericus Truchses
Eq. Misnicus.

I.
ILLVSTRE IV-
RIS EXERCII-
TIVM.

*Enumeratio mod. acq. rer. dom. de
iur. gent.*

MODI IVRIS GENTIVM AB ALIIS
aliter enumerantur, nos instituti nostri memores eo-
rum 23 secundum §§. seriem constitulimus.

1. est de iur. venand. aucup. pisc. §. fera igitur.

Feræ bestiæ, volucres, pisces, & omnia animalia, quæ mari, cælo, &
terra nascuntur, simul atque ab aliquo capta fuerint, iure gent. statim il-
lius esse incipiunt.

QVÆSTIO I.

ARg. h. §. saltuosam & clamorosam, vt loquuntur, venatio-
nem nec turpem, nec illicitam esse, vt quidam Augustini (a)
autoritate suffulti falsò autumant, statuimus. (b)

a) in c. qui venatorib. dist. 86. (b) per tex. c. 1. 9. & 25. Ge-
nes. l. 1. 3. ff. eod. Arist. 1. polit. c. 5. ibi, venatio syluestrium animalium est iusta & na-
turalis, quia per eam homo sibi vendicat, quod est naturaliter suum.

q. 2.

Quemadmodum etiam personis Ecclesiasticis omnimodò eam
interdictam qui sentiunt, errore seipso implicant.

Tùm propter text. huius generalitatem, & allegata suprà ad lit. b. tùm quod
venatio ob causam his personis prohibita in t. de venat. Cler. ea sublata, in ceteris vi-
deatur admissa, arg. c. cessante. de appellat.

q. 3.

Vt & eorum, qui aucupium statuunt esse quoddam venationis ac-
cessorium, arg. h. §. ita, vt is qui habeat ius venandi in hoc, vel illo lo-
co, vulgò den Wildban (a) acquisitum quoque habeat ius aucupandi,
den Vogelweid (b) à veritatis tramite alienam esse concludimus sen-
tentiam,

a) Quod generalius sumitur vocabulum, aliquando pro foresta bannali, ut omnia iura, puta, Gebott/Verbott/pignorationes, aucupationes, ius glandis legendæ, pecorū pascendi, &c. quod penè generali Principum consuetudine hodiè receptum est. Aliquando speciales, pro ipso tantum venandi iure, das flein vnd groß Weidwerck zu schreiben/qua significatione §. textum exaudiuimus. (b) Tùm quod sint diuerse species, à quibus ad inuicem malè infertur, l. Papinianus. 20. de minoribus l. fin. de calumniat. facit arg. c. cum olim. c. auditis. de præscript. c. cum contingat. de decimis. quibus locis de vna specie Iurisdic. ad aliam nec argumentatur. Tùm quod seruitutes, qualis hac est, sunt stricti iurū, l. si mater. ii. §. 6. de except. rei iud. limitationem vid. in obs. And. Geil. obs. vlt. de pignorat. n. 4.

q. 4.

Rectè nec illud infertur ex §. ius habet venandi, ergò indistinctè omnes tam maiores, quàm minores capere iure licet feras bestias. Vnde licet Princeps, Comes, Baro, Nobilis, &c. habeat ius venandi maiores feras, vulgò, das hohe Wildbret / ex præscriptione acquisitum: minores tamen feras venandi ius, vulg. lingua, das kleine Weidwerck (a) vel contra non habere acquisitum iuri verior est sententia, (b)

a) Puta, vulpes, lepores, gallina sylvestres, & quæ iure venandi pro minoribus habentur. (b) tantum enim præscriptum, quantum possessum, c. sine possessione. de R. I. in 6. l. 25. 44. §. fin. de vsucap. vid. Hylm. Symph. t. 2. p. 1. v. 1. num. 34. & ibid. relatos.

Text.

Quod enim nullius est, id naturali ratione occupanti conceditur.

q. 5.

Ex his verb. vitiosam à vulgo hominum extrui consequentiam arbitramur: venatio est iure naturæ subditis permessa & quaesita, ergò malè faciunt Principes, quæ eam prohibent subditis.

Nam & multa alia, quæ erant iure naturæ permissa, lege postea humana, ad auctà hominum malitià, & vsu Reip. exigente, fuerunt immutata. In Principio omnium rerum erat communio, quarum, urgente necessitate, circiter annum mundi 2000. arg. c. 10. Genes. facta est distinctio, §. ex hoc iur. Inst. suprà de iur. nat. gent. & civil. Sic naturæ Principium erat & est, neminem debere locupletari cum alterius damno & iniuria; tamen ex necessitate leges permiserunt in precio emptionis & vendit: contrahentibus se inuicem circumuenire, Vlp. in l. 16. de minoribus. & Paul. in l. 22. locat. rationem reddit Seneca, nam, inquit, sublata spe quaestus, languet mercatus, consequenter commune bonum Reip. Accedit ius Can. in c. pen. de empt. nec abhorret ius

ius diuinum politicas passim approbans ll. quo, sicut & iure naturæ, quamuis omnib. initio venandi ius erat commune, non vi quidem dominij, illius, quod longè post iure gent. est introductum, sed facultate quadam naturali hoc diuino proclamato publicata: dominamini bestiis terræ, &c. Idem tamen aliud, humanis necessitatibus suadentib. inhibitoriū proposuit Edictū tale: omnis omnia subdita sit Magistratui, quo naturalis ista venandi facultas, ob bonum publicum paulatim coarctari cœpit, Magistratus diuinitus auctoritate constituti, iure licet non veteri, arg. l. 9. §. 5. l. 62. de vsufr. l. 22. de instr. l. 26. de vsur. tamen ciuili nouo, Frederici puta Imperat. constitutione in vsib. feud. t. 27. de pac. tenenda. §. si quis rslcus, lib. 2. feud. donec Principes Romani sibi soli hoc venandi ius longa vsurpatione vindicarint: idq. nulla subditorum iniuria. Nam in publicis venationem prohibentes, vtuntur iure suo proprio, locis publicis, cuiusmodi sunt etiam saltus & nemora venatoria, iure quodam superioritatis ex l. Regia descendente, iam dudum ad se translatis, l. 2. §. 16. l. 3. Ne quid in loc. publ. l. 2. de via publ. l. 1. §. 42. de aq. quot. l. 9. ad l. Rhod. l. 2. C. de quad. præscript: qui autem iure suo utitur, nemini facit iniuriam, l. nullus. de R. I. In priuatis locis, vtuntur iure, tacito vel expresso populi consensu ipsis quasito, populo ob bonum publicum, & insignnum supremæ subiectionis facile conquescente, arg. l. vnc. C. de venat. fer. lib. 11. & d. t. 27. lib. 2. f. Cum autem aequitati naturali nihil tam sit conueniens, quàm voluntatem domini volentis rem vel ius suum in alium transferre, ratam haberi, §. per traditionem infra h. t. & patientia in corporalib. habeatur loco traditionis, l. 15. in fin. l. ult. de seruit. sequitur rusticis nostris nullum amplius ex nost. §. superesse queritandi locum.

q. 6.

In tantum, vt etsi syluas habeant proprias, venatoriæ si fuerint, arbores pro arbitrio ipsis succidere non liceat.

Per rat. text. in l. 15. §. 6. de vsufr. l. 13. §. 1. de seruit. rust. facit arg. l. 6. §. fin. l. 9. si seruit. vind. tex. in l. 10. 11. de vsufr. Geil. 2. obs. 67. n. 6.

q. 7.

Ex his verb. tex. quod enim nullus est, &c. haud inelegans oboritur quæstio: Cum feræ bestiæ sint nullius in bonis, & in priuatorum gregatim sæpius excurrant agros, fata magno pauperum dolore depascentes, quisnam ad damnum istud resarciendum teneatur? Eam ex iuris & æqui fontib. sub distinctione diluimus.

Vt si dominus sylvarum subditis feras bestias ex proprijs agris abigere canibus vel alijs commodis medijs permittat, illud ad agri dominum spectet damnum, per rat. l. damnum. de R. I. in 6. prout salubriter constitutum est in foresta Würtemberg. sit. Von Behütung der Früchten. & duob. seqq. fol. 86. si minus, dominus sylvarum ad estimationem damni dati, vel vtili l. Aquil. vel de pastu pecor. act. vel ex delict.

delict. si quadrup. paup. fecis. dic. agri domino teneatur, tex. in c. fin. de iniur. & dam. dat. text. in l. fin. C. ad l. Aquil. vid. And. Geil. 2. obs. 68. n. 10. Medic. q. 19. n. ult. Quemadmodum et illud damnum, quod venatores in ipso venationis actu segetib. inferunt, refundendum postulat aequitas, per rat. in l. locupletari. de R. I. in 6. & rat. vulg. reg. grauatus in vno, in altero debet subleuari, ne, qua ob publicum bonum venatio subditis videatur prohibita, maius publicum inde damnum eueniat. Modus igitur venandi sit moderatus & innoxius, citra agrorum priuatorum depopulationem, loco & tempore conuenienti instituendus, arg. l. 6. C. de metall. lib. 12. l. 2. §. merito, cum seqq. Ne quid in loc. publ. Meminerint Principes illius, quod ait Alexander Imperator de potestate Principis Rom. in l. 3. C. de testament. Licet lex Imperij solennib. iuris Imperatorem soluerit, nihil tamen tam proprium Imperij est, quam legib. viuere: & Theodosius & Valent. Imperatores in l. 4. C. de leg. digna vox est maiestate regnantis, legib. alligatum se Principem profiteri.

Text.

Planè qui alienum fundum ingreditur venandi, aut aucupandi gratia, potest à domino, si is præuiderit, prohiberi, ne ingreditur.

q. 8.

Sed quid si, non obstante prohibitione, ingressus cœperit quasdam iure veteri adhuc capere licitas feras, cuius illa sint, in vtramque rationes militantes haud vulgares? capientis iuri consona videtur sententia.

Per text. §. nost. fera igitur, ibi, quod enim nullius est, & c. facit l. 13. §. ult. de iniur. gl. in l. 3. §. 1. ff. eod. Excipe, vt in casu l. 26. de vsur.

q. 9.

Diu multumque exagitatam hæc verba textus: Potest quis à domino fundi prohiberi, ne ingreditur, & c. conuenienter examinandam offerunt quæstionem: Vtrum Princeps, Comes, Baro, Nobilis, qui uel alius, ius gladij habens (a) subditis vsum venationis, sub pœna capitis, iure prohibere possit? moderato (b) non priuati, sed publici (c) gladij vsum iure non diffitemur.

a) per rat. text. in l. 3. de Iurisdic. (b) Ter ad minimum repetita venatione, ex qua delinquentis extrema contumacia, arg. l. 68. & seqq. aliquot. de iudic. & summus Magistratus contemptus, l. non potest, 260. de R. I. qui pro atrocissima habetur iniuria, §. atrox infra de iniur. colligitur, criminaliter officio iudicis pœna extraordinaria legum autoritate vltiscendus, §. in summa sciendum, infra de iniur. l. in capitalium. §. solent. de pœnis. Accedit ius forest. Würtemberg. vers. die erst Vergleichung/ sol. 92. (c) Magistratui ad coercendos contumaces, & salutem Reip. vt &

boc

hoc casu, promouendam, diuinitus concessi, cui qui resistit, Dei ordinationi resistit, Rom. 13. Ne tamen durius in eiusmodi transgressorem quid statuatur, cautum oportet esse iudicem, ne sub colore huius potestatis, ius vel diuinum, vel naturale ledatur, arg. l. 1. §. 1. de dol. except. ponderati persona qualitatib. diues an pauper sit, & similib. circumstantijs. Nam & furtum in casu necessitatis factum excusationem meretur, c. si quis propter necessitatem. de furt. sic hominem, imò aliquando patrem occidere, vt in casu l. minimè. de religiof. & sumpt. fun. V. Godof. in prax. ciuil. lib. 2. §. 2. cap. de lege Apostolica. pag. 17. & seq.

Text. quicquid.

Quicquid autem eorum ceperis, eousque tuum esse intelligitur, donec tua custodia coërcetur.

q. 10.

Quæstionem textus suppeditat talem: Vtrum feræ bestię, quæ in syluis circumseptis vagantur, & pisces, qui sunt in lacu vel stagno, nostra coërceri videantur custodia? & magis est non coërceri.

Text. est in l. 3. §. 14. de acquir. rer. dom. rationem vid. in l. 15. & duab. seqq. de act. empt. & in §. supra quod enim nullius est, & c. Cuiac. 4. obs. 2. & Paul. ad edit. d. l. 3. Wesemb. ad d. §. fera And. Geil. 2. obs. 62. n. 10.

q. 11.

Cæterum controuersum memini, stagnum vel lacum eiusmodi, vtrum ad pisces contra aquarum inundationem coercendos, sepiare liceat, contradicentibus inferiorum prædiorum dominis? sub temperamento iuris (a) haud abnuimus.

a) Quod permittit agere facere in suo, sibi ne noceat, dummodò non animo fiat nocendi vicino, text. est in l. 1. §. 11. l. 2. §. 9. de aq. pl. arc. tex. in l. 24. §. 12. l. 26. de dam. infect. si tamen facto isto aqua pluuialis compressa vehementior fiat, ac ultra naturam nocens fluxus, vt opere sublato, erumpat, & inferiorum prædiorum dominis damnum inferat, act. pl. arc. faciens tenebitur, per text. in d. l. 1. §. 22. aq. pl. arc. Oldend. class. 6. cap. defensionis. 3. act. 21. de aq. pl. arc.

S. illud quaesitum.

Quaeritur est, an si fera bestia ita vulnerata sit, vt capi possit, statim tua esse intelligatur? & non aliter tuam esse, quam si eam coëperis consultorum aientium Imperator confirmauit sententiam.

q. 12.

Vnde canes ex tuo nemore feram in vicini syluam persequentes, dominum istius syluæ illicitè (vt sæpè accidit inter status Imperij) pignorare statuimus.

Arg. text. huius. §. concessa enim persecutione nec difficili, consequenter & reliqua concessa intelliguntur, sine quibus ista persecutio, cuiusmodi sunt canes, &c. commodè expediri nequit, per text. in l. 2. de iurisdic. facit arg. l. 3. §. qui habet haustum. de seruit. rust. præd. Accedunt præiudicia Cameralia, mandatis ob id haud raro impetratis, Geil. de pignorat. obs. 4. Gylm. t. 2. Symph. tract. incipiente, dubiorum, &c. p. 262. & seq. per text. in c. 1. de iniur. in 6. & in Nouell. vt non fiant pignorationes, 52. c. 1. de formis supplicationum pro impatr. eiusmodi mandat. V. in d. tom. p. 3.

q. 13.

Quid si autem canes tui persequerentur feram in vicini territorium, & vicinus iste suos quoque immitteret canes, fera ista capta cuius sit de facto nuper incidit quaestio? Eius esse cuius primùm ceperint canes ratio iuris (a) haud est obscura.

a) Nam quæ in spe & in incerto euentu posita sunt, ea in bonis nostris non sunt, per text. in l. precia. 63. vers. sed nec. ad l. falcid. quocirca antequam capta sit in neutrius bonis dicitur fera, arg. text. §. quod enim nullius supra eod. sed tantum in spe capiendi: quamprimùm verò ab alterius canibus capta sit, eius in bonis incipit esse, per text. d. §. quasitum, in fin. Sin neuter ab altero prauentus, concursu partes esse faciendas, arg. l. si pluribus de leg. 1. §. si ea res infra de leg. 1. vn. §. vbi autem. & seq. C. de cad. tollend. aut sortis iudicio committendum, arg. l. in trib. ff. de iud. l. si ad prin. C. Com. de leg.

q. 14.

Et cum non aliter tua sit fera, quàm si eam ceperis: (a) ex ratione consequentiæ, ius tibi cingendi (b) syluam: nullo modo verò cædendi ligna ex sylua venatoria aliena ad vsum des Hagens (c) competere censemus.

a) Text. d. §. quasitum est. h. tit. l. 5. ff. eod. (b) per rat. d. l. 2. de iurisdic. arg. l. 1. §. 1. si vusufruct. petat. l. 2. §. 2. si seruit. vindicet. (c) tùm quod Haggen est instar retium, & cassum, quibus proprijs ius habens venandi exercere tenetur venerationem, Gylm. in Syntag. 1. decad. 3. Vor. 2. num. 9. Tùm quod seruitus venandi sit stricti iuris, per allegat. supra in quasit.

Aprum

q. 15.

Aprum an ceperis, in laqueum si, quem posuisti, inciderit, ambigitur? negantis iure (a) verior est sententia.

a) *Perrat. tex. in l. aliud est. 71. de Verb. Sig. l. in laqueum 55 ff. eod.*

Iudicis tamen arbitrio, si Titius eum exemerit, vtrum diutius luctando expediturus se fuerit, necné, æstimandum relinquimus, d. l. 55. in fin. eod.

§. Apium.

Apium fera natura est. Ideoque apes sylvestres, vel quarum desijcisse persecutio, includere, & fauos, quos fecerint, eximere cuius est licitum.

Variant locorum consuetudines. Aliter ius forestæ Württemberg tit. Von wilden Obsbäumen vnd Jmen. Aliter ius Sax. Sneyd. hic.

§. Pauonum.

Pauonum, columbarum, & ceruorum feram esse naturam nemo negat: in quibus tamen, ex consuetudine abire, redire solitis, talis comprobata est regula, vt eousque tua esse intelligantur, donec animum reuertendi habeant.

q. 16.

Tum autem desijcisse habere animum reuertendi quidam volunt Dd. si duabus vicibus emanferint. Iudicis vt relinquamus arbitrio ratio text. vrgeri videtur.

§. Gallinarum.

Gallinarum & auferum non est fera natura. Ideo furtum, lucrandi animo ea qui detinet animalia, committere intelligitur.

q. 17.

Idem esse iuris in cæteris quoque animalibus contra naturam circuratis statuimus. (a) Vt qui fraude, vel inescationibus eorum reuertendi animum auertat, columbas fortè ab alterius deducendo columbario, furti teneatur. (b)

a) *Per tex. d. §. pauonum. ibi, tua esse intelliguntur. & l. 3. §. 15. & seq. de acq. pos.* (b) *Text. est in l. 8. §. 1. ibi, columbas, qua emitti solent de columbario, si quis eas adprehendisset, furti nob. competit actio, & ratio ib. ff. fam. ercisc.*

§. item ea. 2. mod. captiuitas.

Quæ ex hostibus capimus iure gentium statim nostra sunt.

q. 19.

Alij hunc text. accipiendum autumant esse sine effectū, eò quod miles rem captam in publicum conferre teneatur, vt ex quo inter omnes diuidatur. (a) Alij distinguendum putant inter res mobiles & immobiles. (b) Nos à tex. §. non recedimus. (c)

a) Quos refert, & refutat Gædd. ad l. 3. §. 1. de Verb. Sig. n. 11. (b) Myns. Borch. hic. Gædd. d. l. num. 10. Cuiac. 19. obseruat. 7. Bronhorst. & alij (c) quo minus captum ab hostibus indistinctè capientis fiat, text. est hic, & in l. 5. l. 7. l. 51. §. vn. ff. eod. l. 20. §. 1. de capt. l. penult. peculat. nisi speciali edicto proposito, vt in publicum inferantur spolia & præda hostium, exemplo Iosua in c. 6. 7. & 8.

q. 20

Eleganter hoc loco quæritur, cuius expensis vrbs bellorum tempore muniri debeat, Principis, an vrbis? Principis si regales sufficiant redditus, (a) sin minus totius prouinciæ impensis, (b) conferendo suam quotam, quæ & ipsa munitur, vrbs, asserimus.

a) arg. l. 11. C. de operib. publ. Arg. in l. turres. 18. C. eod. adde l. 3. C. de vendend. reb. ciuit. lib. 11. l. 3. C. de diuers. præd. vrb. d. lib. inferuntur enim isti redditus à subditis, non vt in rem Principis propriam, sed in ciuium vtilitatem conuertantur, Principatu ob ciuium salutem duntaxat constituto. (b) Pro modo facultatum cuiusq., arg. l. fin. C. de auth. præst. l. secundum naturam est. de R. I. vtroque V asq. lib. 1. c. 6. n. 1. 2. & 3.

q. 21.

Ex hac & illa promanat quæstio: vtrum subditus Principem suum proprijs impensis bellum insequi teneatur? teneri, sed moderatis stipendijs. (a)

a) Puta, si sufficientes Princeps habeat redditus, arg. l. 27. de Verb. Sig. & per rat. præcedentis quæst. vid. V asq. in d. lib. cap. 6. num. 4. & quos refert magno Cathalogo Dd.

q. 22.

Captum quoque bello Principem an teneantur redimere subditi, conuenienter nec ociosè quæritur? maxime si res ciuium egerit.

Arg. l. 4. tit. ff. & C. de neg. gest. ff. & C. mand. V asq. d. l. n. 6.

§. item

§. item, lapilli. 16. 17. 18. continentes mod. 3. 4. 5.

Lapilli, gemmæ, & cætera, quæ in littore maris inveniuntur. Item ex animalib. nostris procreata. Nec non prædio nostro per alluvionem, vel vim fluminis adiecta (si radices egerint, (a) iur. nat. nob. acquiruntur.

a) Quod rusticorum iudicio submittitur, creditur enim in arte periti, l. 12. de stat. hom. l. 1. de vent. inspic.

§. Insula. 19. cum seq.

Sext. modus est occupatio insulæ in flumine natæ : alvei quoque à flumine derelicti, qui quæuè eorum est, qui prope ripam prædia possident.

§. quum ex al. 20. & 21.

Sept. mod. specificatio. Species ex aliena materia facta, si ad priorem reduci potest materiam, domino materiæ cedit, si non, acquiritur specificanti : facta partim ex sua, partim ex aliena materia eius est, qui fecit.

§. sitamen. 22. 23 & 24.

Oct. mod. accessio. Ratione cuius pretiosior cedit rei minus pretiosæ. Non : mod. est confusio eiusd. vel diuersæ materiæ, voluntate dominorum, vel fortuito casu facta. (a) Communis est utriusque materia domini. Decimus mod. est commixtio frumentorum, voluntate dominorum facta, frumentum est commune, secus, si casu. (b)

a) rat. vid. in Wesemb. hic (b) per rat. text. hic.

§. cum in suo solo. 25. & 26.

Vndec. mod. est ædificatio vel in suo solo ex aliena materia: vel ex sua materia in alieno solo scienter facta, utroque casu illius fit ædificium, cuius & solum est.

q. 23.

Ne tamen locupletetur ex aliena materia in suo solo ædificans, conveniri potest act. de tig. iniunct. ad duplum materiæ domino exolvendum. (a) Cæterum an tigni (b) præstationem offerens audiendus sit, dubio non caret? Vtrum velit arbitramur. (c)

a) Text. est in d. §. 25. & t. t. de sig. in iunct. (b) h. e. materia istius alie-
na, nam appellatione tigni omnis materia significatur, ex qua aedificia fiunt, text. est
in d. §. (c) arg. verb. huius in text. ne cogatur.

§. certè illud. 27.

Quemadmodum etiam si soli dominus petat domum suam esse,
bonæ fid. ædificatori, materiæ pretium, & fabrorum refundere tenetur
mercedes.

q. 24.

Impensæ hoc loco in disquisitionem veniunt, quasnam soli do-
minus ædificatori refundere teneatur. Distinguentes inter b. & in fid.
possessorem concludimus, illum ex sententia Caij omnes (a) per ex-
cept. doli mali repetere posse impensas, licet res non extet, (b) hunc
saltem necessarias & vtilis, si res extet & melior facta sit, (c) volu-
ptuarias, si sine detrimento rei tolli queant. (d)

a) in l. 39. de hered. pet. (b) l. 38. d. tit. l. domum. C. de R. V. (c) d. l. 38.
in fin. l. 36. in fin. de pet. hered. (d) d. l. 39. in fin. l. 4. in fin. C. cod. sed obstare vi-
detur vehementer §. nost. in fin. V. Bronch. c. 3. assert. 17.

§. Si Titius. 28. & 4. seqq.

Idem in 12. 13. 14. 15. modo, puta in plantatione, in sitione, in scri-
ptura, quod in ædificatione statuitur ius, ut semper solo, & chartæ ce-
dant, excepto 15. mod. sc. pictura, cui tabulam cedere non sine ratione
placuit.

q. 25.

Ex verb. text. prope consinium arbor posita, & c. d. §. 28. vsu frequens
emergit quæstio: an liceat arborem, ramosue in fundum vel ædes ali-
cuius impendentes, si officiant, autoritate propria succidere? non pu-
tamus.

Per text. in l. 6. §. 2. arb. furt. cas. l. 1. C. de interd. t. t. de arb. cadend.

q. 26.

Aliam & hæc text. verba: arbor communis sit, & c. commodè discuti-
endam offerunt quæst. Cum ex arbore communi fructus communi-
ter participari necesse sit: (a) fructus ex arbore non communi in
agrum vicini decedentes cui acquirantur? Eos arboris domino adiudi-
camus. (b)

a) Myns.

a) Myns. d. §. si Titius. (b) r. i. ff. de gland. leg. modò tertio die eos legere non negligat: nisi aliter loci consuetudo suadeat.

§. si quis à non dom. 33.

Decimus sext. mod. fructuum à b. fid. possessore ex iusta causa pro cultura & cura perceptorum acquisitio.

q. 27.

Qui euincere conantur ex hoc §. b. fid. possessorem industriales duntaxat suos facere fructus, vim inferre videntur paragr. 1.

Propter seq. §. verba hæc; ab eo consumptis, & c. text. est in l. 4. §. 2. fin. reg. l. 4. §. lana. de vscap. consequenter ab eo non consumptos dominus vindicabit, arg. h. tex. l. 22. C. de R. V. l. 44. ff. eod. l. 3. §. illorum autem infra de offic. iud. ita accipimus l. 48. de acq. rer. dom. ut b. f. possessor industriales fructus omnes etiam exstantes suos faciat, per tex. h. §. naturales quoque omnes consumptus, ut hic.

q. 28.

Quid si autem b. f. possessor ex consumptis locupletior factus sit: ad id restituendum teneri rei domino naturalis expostulare videtur æquitas.

Text. in l. 3. de cond. indeb. l. 14. eod. l. 25. §. n. de per. hered. l. 40. §. 1. eod. sed obstat. l. 4. §. 2. fin. reg.

§. Is vero. 34.

Fructuarius non aliter fructuum dominus efficitur, quam si eos perceperit. Ead. fere & de Colono dicuntur.

q. 29.

Hoc loco decidendum occurrit illud dubium. Mortuo fructuario, fundi fructus ad quem pertineant? omnes, præter pendentes. (a) defuncti hæredib. cedere (b) putamus.

a) Per rar. l. 44. de R. V. (b) text. est hic. & in l. 78. de R. V. l. 13. quib. mod. vsufr. amit. l. 26. de furt. V. Hart. Fift. 1. q. 24. n. 16.

§. Thesauros. 37.

Decimus sept. mod. Theauri (a) inuentio. In suo, vel in loco sacro aut religioso casu fortuito inuentus, eius permanet: In alieno fortuito inuentus, aut in loco Cæsaris, dimidium erit inuentoris: Idem sta-

tuitur de thesauro in loco fiscali, vel publico, vel ciuitatis, vt dimidium ipsius esse debeat.

a) *Quid sit, V. in l. 31. §. 1. ff. h. t.*

q. 30.

Pensitatis rationibus, quibus hunc cum Callistrati (a) responso conciliare conantur locum Interpp. in eorum acquiescere nobis visum est sententia, qui statuunt, Iustinianum D. frat. sententia repudiata, Hadriani Imp. amplexum esse sententiam. (b)

a) *Quod extat in l. 3. §. fin. loc. de iur. fisc. (b) in hoc nost. S. Cuiac. lib. 9. obseruat. 37. Borch. in c. de reg. in feud. Ant. Pereg. lib. 4. t. 2. num. 6. & seq. de iur. fisci.*

§. Per traditionem. 38.

Decimus oct. mod. traditio, quæ nihil aliud est, quàm voluntatis suæ in alium ex iusta causa facta rei translatio.

Text. est hic, & in l. nunquam. ff. eod. tit.

q. 31.

Sed an vacuæ quoque possessionis traditio requiratur, inter Interpp. iur. non conuenit? aientis verior est sententia.

Si enim ad acquisitionem possessionis requiritur vacans possessio, l. 3. §. 1. de acq. poss. sine possessione autem impossibile sit dominium acquiri, l. 1. §. 1. de acq. poss. vacuam quoque possessionem ad dominij acquisitionem requiri consequitur. text. est in l. 12. l. 13. C. de distr. pig. l. 25. l. penult. §. fin. de contrahend. empr. l. 30. §. fin. de act. empr. l. 3. §. 2. de act. empr. l. 8. C. eod. l. 12. C. de probat. Myns. 1. obs. 33. Guedd. ad l. 188. Hot. illust. q. 11

§. Venditæ. 39.

Decimus non: modus est emptio venditio. Res tamen vendita & tradita aliter emptori non acquiritur, quàm si precium soluerit, vel venditor fidem emptoris secutus fuerit, vel alio modo, fortè pignore dato, vel expromissore, satisfecerit.

Text. est hic, & in l. 19. de contrah. empr.

§. Interdum. vsque ad fin. tit.

Sequuntur vltimò q. traditionis species. 4. quarum, 1. est constitutum, vt vocant, possessorium. 2. est clauium traditio. 3. Missilium proiectio. 4. occupatio rei pro derelicto habitæ.

§. vlt.

S. ult.

Quæ in tempestate leuandæ nauis causa eiiciuntur, missilium, vel rerum pro derelicto habitatû numero haberi non debent, quemadmodum & ea, quæ de rheda currente decidunt, sed qui lucrandi animo abstulerit, furtum committit.

q. 40.

Qua de causa consuetudines plerisque in locis maritimis, quibus res littori maris appulsæ dominis illius territorij vindicantur, tanquam irrationabiles damnamus.

Constit. Carol. cap. 218. Von Mißgebräuchen/te.

q. 41.

Quid si autem inuentor nesciat cuius sit res inuenta, restitutus eam si sciret? & quamuis furti hoc casu non obstringatur, si retineat, (a) probè tamen, arbitramur, fecerit, si libellum publicè proposuerit, aut ex suggestu proclamari curauerit, restitutum, qui suum id esse certis ostenderit indicijs. (b)

a) l. falsus. 43. §. 8. de furt. (b) d. l. §. 4. & 8. de furt. quod & nostra consuetudine receptum est.

q. ult.

E^uge^{sa} (a) sæpè promittuntur indicanti rerum amissarum inuentorem ambigas, an dominus, si indicauerit, ad ea exoluenda conueniri possit? Nob. videtur. (b)

a) b. e. inuentionis premia, d. l. 43. §. 9. de furt. (b) Et quid. præscrip. verb. act. l. solent. 15. de præsc. verb. Vnde inuentori casuali nullum debetur inuentionis premium, arg. d. §. 9. Sneyd. hic.

AD NOBILLISSIMUM DOM. RESPONDENTEM.



ON sedet hoc animo Cattorum Principis omnes Mauriti j dotes enumerare meo.
Namque ego si vellem dotes transire per omnes,
Sufficeret calamo non satis vna dies.

B s

Quan-

Quantus enim Cæsar primis Adrianus in annis :

Et Probus, & quantus Vespasianus erat :

Quantus erat Macedo, magni mirator Homeri,

Et quem tot linguas edidicisse ferunt,

Tantus & hic: Testes sunt edicta scripta, vocesque

Quas mecum in Cassel contulit ipse graues.

Sed sedet hoc animo exemplum proponere doctum

Nobilibus nostris Principibusque viris.

Tu quod id expendis TRUCHSES FRIDERICE GEORGI,

Has modò defendis non sine laude theses.

Perge procul dubio conatum comprobet ipse

Princeps, hoc solum est Nobilitatis opus.

Hassus ait Princeps se non agnoscere quenquam,

Nobile qui nomen iactet inane modò.

Sit nisi, qui proprio virtutis nomine claret;

Ergò vides quod sit Nobilitatis opus.

Georgius Loscius V. I. D.

Præses Disß.

